5 YOSHGACHA BOLALARDA RESPIRATOR INFEKSIYALARNING RIVOJLANISHI VA OG'IR KECHISHIGA TA'SIR QILUVCHI XAVF OMILLARI

Murtazayeva Zilola Faxriddinovna
Osiyo Xalqaro Universiteti, Klinik oldi fanlar kafedrasi o'qituvchisi
DOI:https://doi.org/10.5281/zenodo.23210778

Dolzarbligi. 5 yoshgacha bo'lgan bolalarda respirator infeksiyalarning klinik kechishi bir xil emas. Ayrim bolalarda kasallik yengil rinofaringit ko'rinishida o'tsa, boshqalarda qisqa vaqt ichida bronxiolit, pnevmoniya, gipoksemiya yoki nafas yetishmovchiligi rivojlanishi mumkin. Bu tafovut kasallik qo'zg'atuvchisidan tashqari, bolaning yoshi, tug'ilish anamnezi, ovqatlanish holati, premorbid fon va tashqi muhit omillari bilan ham bog'liq. Shu sababli respirator infeksiyalarning rivojlanishi va og'ir kechishiga sabab bo'luvchi xavf omillarini aniqlash kasallikni erta prognozlash uchun muhim hisoblanadi.

Maqsad. 5 yoshgacha bo'lgan bolalarda respirator infeksiyalar rivojlanishi va og'ir kechishiga ta'sir qiluvchi asosiy biologik, klinik, ijtimoiy va ekologik xavf omillarini tahlil qilish.

Material va usullar. So'nggi yillarda PubMed/Medline bazasida chop etilgan sistematik sharhlar, meta-tahlillar va epidemiologik tadqiqotlar, shuningdek, xalqaro sog'liqni saqlash tashkilotlarining ma'lumotlari o'rganildi. Xavf omillari bolaning individual xususiyatlari, premorbid holati hamda tashqi muhit ta'siri bo'yicha guruhlandi.

Natijalar. Adabiyotlar tahlili 5 yoshgacha bo'lgan bolalarda respirator infeksiyalarning og'ir kechishiga ta'sir qiluvchi bir qator muhim omillar mavjudligini ko'rsatdi. Yoshning kichikligi, ayniqsa 6 oylikkacha davr, muddatidan oldin tug'ilish, kam tug'ilish vazni, oziqlanish yetishmovchiligi va sun'iy oziqlantirish biologik xavf omillari sifatida muhim ahamiyatga ega. Prematur bolalarda o'pka tuzilmasining yetilmaganligi, kichik havo yo'llarining torligi va immun javobning to'liq shakllanmaganligi respirator infeksiyaning og'ir kechish ehtimolini oshiradi. Tug'ma yurak nuqsonlari, bronx-o'pka displaziyasi, surunkali o'pka kasalliklari, nevrologik kasalliklar va immun tanqislik holatlari ham og'ir kechuvchi respirator infeksiya uchun muhim premorbid omillar hisoblanadi. Klinik jihatdan esa taxipnoe, ko'krak qafasining tortilishi, emish yoki ovqatlanishning qiyinlashishi, gipoksemiya va umumiy holatning tez yomonlashuvi kasallikning og'irlik darajasini baholashda muhim belgilar sifatida qayd etiladi. Tashqi muhit omillari orasida passiv chekish, uy ichidagi havo ifloslanishi, qattiq yoqilg'idan foydalanish, yashash joyining zichligi va bolalar jamoasiga muntazam qatnash respirator infeksiyalarning rivojlanish va tarqalish xavfini oshiradi. Shuningdek, noqulay ijtimoiy-iqtisodiy sharoit, tibbiy yordamga kech murojaat qilish va profilaktik tadbirlarning yetarli emasligi ham kasallikning og'ir oqibatlari bilan bog'liq.

Xulosa. 5 yoshgacha bo'lgan bolalarda respirator infeksiyalarni baholashda faqat klinik tashxis bilan cheklanib qolish yetarli emas. Bola yoshi, tug'ilish anamnezi, premorbid fon, ovqatlanish holati, klinik belgilar va tashqi muhit omillarini birgalikda baholash yuqori xavf guruhidagi bolalarni erta aniqlash imkonini beradi. Ushbu omillarni kompleks tahlil qilish kelgusida respirator infeksiyalarning og'irlashuvini personallashtirilgan tarzda prognozlash uchun ilmiy asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Kalit so'zlar: respirator infeksiya, bolalar, xavf omillari, prematurlik, gipoksemiya, pnevmoniya, prognozlash, 5 yoshgacha bolalar.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.